ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՊՈԼՍՈՅ համար, տարեկան 60 դրս. վեցամսեայ 30 դրս. Եռամսեայ 20 դրս. — ԳԱՒԱՌՆԵՐՈՒ համար, տարեկան 80 դրս. Վեցամսեայ 40 դրս.— ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ համար,, Տարեկան 22 ֆր. Վեցամսեայ 11 ֆր.:

ԿԱՆԽԿ ՎՃԱՐՈՂԸ ՄԻԱՅՆ ԲԱԺԱՆՈՐԴ Է

ՁԵՌՔԷ 10 ՓԱՐԱ

Bureaux de la rédaction du Journal Arménien DZAGHIK
Galata, Kourchounlou han, N. 7

ԾԱՂԻԿ
ՕՐԱԳԻՐ

"زاغيك" ارمنيجه يومى وسياسى غزه‌تدر

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ
Կալաթա, Գուրչունլու խան, թիւ 7
ՍԱԳԱՏԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն թղթակցութիւն պէտք է *հակիրճ* գրուած ըլլայ:

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ուղղուած ամէն գրութիւն ետ չի *տրուիր*:

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԿԸ ՍԿՍԻՆ ԱՄԷՆ ԱՄՍՈՑ 1ԻՆ, 10ԻՆ ԵՒ 20ԻՆ

ԺԵ ՏԱՐԻ— ԹԻՒ 191 | 8 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1901 | ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆ

ԶԵՂԾՈՒՄՆԵՐՈՒ ԱՌԹԻՒ

Կրօնական Ժողովոյ վերջին որոշումներուն մէջ, երէկ զարմացմամբ,—չըսենք յաւելով,—տեսանք որ Վահրիճ վարդապետ Շահէմեան, երբեմն Տեղապահ Բղիի Վիճակին, առաջնորդական ընտրելի նշանակուեր է Բալուի համար։

Տարօրինակ բան չիտակը։

Քանի մը օր առաջ, Թադիկի Ազգային Լուրերու բաժնին մէջ երկարօրէն խօսած էինք զեղծումի մը մասին, որուն հեղինակ հանդիսացած էր նոյն այդ Վահրիճ վարդապետը, Բղիի տեղապահ եղած ժամանակ։ Վահրիճ վարդապետ, կարգ մը առարկութիւններով՝ որոնք ոտքի վրայ քուէ բերելու միայն կրնան ծառայել, առեր կոկորդը անցուցեր էր վեց ոսկիի գումար մը զոր Պոլսեցնակ Բղեցի ազգայիններ իրեն զրկած էին, Խուփսի աղջկանց վարժարանին նորոգութեան յատկացուելու համար։

Դարձուածքներով, խուսափումներով եւ կամ վերապահումներով եղած հրատարակութիւն մը չէ՛ր Թադիկի այդ մասին գրածը։ Պարզ, մեկին ու վստահ ամբաստանութիւն մըն էր մեր ըրածը, որուն նկատմամբ ծպտելիք ամէն պատասխանատուութիւն ստանձնած էինք հրապարակաւ։ Վահրիճ վարդապետ գրպրոցի մը յատկացուած վեց ոսկին իւրացուցած էր խղճի ա՛յն ասոյնան անօրինակ հանդարտութեամբ մը՝ որ պարզապէս մարդ կ'ընդվզեցնէ։

Զորս օր անցաւ անկէ ի վեր ուր առաջին անգամ ըլլալով հրապարակ հանեցինք այդ զեղծումը։ Ուքանի որ Վահրիճ վարդապետ ձայն ձուն չհանեց, ըսել է սխալ բան մը չկար հրապարակուածին մէջ. ընդհակառակը։ Այս տեսակ կենսական խնդիրներու մէջ լռութիւնը ամէնէն աղուոր խոստովանութիւնն է արդէն, ու Վահրիճ վարդապետի բռնած անխօսուկ ընթացքն ալ ուրիշ բան չէր կրնար նշանակել՝ եթէ ոչ ամենապարզ եւ ամենակատարեալ խոստովանութիւն մը։

Եւ այս պատճառաւ է որ մեզի զարմանք կը պատճառէ Կրօնական Ժողովին կողմէ Վահրիճ վարդապետի առաջնորդական ընտրելի նշանակումը։

Երբոր եկեղեցական մը ո՛ եւ է կերպով կը խոստովանի իր զեղծումը, չենք կրնար հասկնալ թէ Կրօնական Ժողովին պէս Մարմին մը՝ որ ծայրայեղօրէն խիստ պէտք է ըլլայ կատարուած ամէն զեղծումի եւ ապօրինաւորութեան նկատմամբ, ինչպէ՞ս կ'ելլէ պաշտօնի կոչել զայն։

* * *

Միւնոյն պայմաններուն մէջ հրապարակուեցաւ նաեւ ուրիշ չա՛տ աւելի կարեւոր զեղծումմ մը, Բարգէն վարդապետի 162 ոսկիին խնդիրը, եւ հաստատուեցաւ միւնոյն կերպով։ Հակառակ ամբաստանութեան չա՛տ որոշ ըլլալուն, հակառակ օր օրի յայտնուող մանրամասնութեանց, Բարգէն վարդապետ չկրցաւ ինքզինքը արդարացնել, նոյն իսկ... Մուչէն նամակ գալէն ետքն ալ (??)։ Տակաւին մինչեւ այսօր ի զուր մեր դուռներուն երկուքը մէկանց կը բանանք իր բացատրութեանց, որոնք մեզի գալու համար կ'երեւայ թէ փոխադրութեան բոլորովին նոր գիւտի մը կը սպասեն...։

Եւ սակայն այդ լռիկ խոստովանանքը պատճառ մը չեղաւ որ Բարգէն վարդապետ Դալաթիոյ պէս կարեւոր եկեղեցւոյ մը քարոզիչ նշանակուի եւ այդ պաշտօնը չշարունակէ, նոյն իսկ ամենաշնչաղիչ յայտնութիւններէ ետք։ Ընդհակառակը, Բարգէն վարդապետ մեաց այդ պաշտօնին մէջ եւ նոյն իսկ յատուկ փառաւոր սենեակ մը կահաւորուեցաւ իրեն՝ Դալաթիոյ եկեղեցւոյն կիցը։ Վաղը միւս օր, թերեւս եպիսկոպոսացման վկայական մըն ալ ընդունի եւ իբր «Հայր Սուրբ» էջմիածին ուղեւորելով «Սրբազան» վերադառնայ մեզի...։

* * *

Խորին ցաւով մըն է որ մատնանիշ կ'ընենք այս իրողութիւնները, որովհետեւ մեր աչքին պարզապէս աներեւակայելի, եւ ամէն կերպով այպանելի կ'երեւայ զեղծանողներու հանրային պաշտօնի մը մէջ գտնուելու հաւանականութիւնը։

Աչքի առջեւ բերէք անգամ մը ո՛ եւ է Բարգէն կամ Վահրիճ վարդապետ մը խորանին հանդէպ։ Աչքի առջեւ բերէք նաեւ ժողովուրդը որ եկեղեցին լեցուած է իր կրօնական պարտաւորութիւնները կատարելու։ Ու երեւակայեցէք այն քստմնեցուցիչ ստգտանքը որուն այս վերջինին հոգին պիտի մատնուի, իր առջեւ կրօնքի գերագոյն եւ ամէնէն նուիրական պաշտամունքին կատարումովը զբաղած տեսնելով եկեղեցական մը, որ աղքատներու դրամը կոկորդը անցուցած է, եկեղեցական մը՝ որ անոթ ու անպաշտպան տղոց մերկութեան, անօթութեան, թշուառութեան պատճառ եղած է, եկեղեցական մը վերջապէս որ իր դրամական գոհացումը ձեռք ձգելու փութկոտութեանը մէջ չէ՛ վարանած բնաւ մատաղ սերունդի մը կրթութեան յատկացուած ստակէն խորելու։

Երեւակայեցէ՛ք դեռ այդ միւնոյն ժողովուրդը այն պահուն ուր Բարգէն կամ Վահրիճ վարդապետ մը եկեղեցւոյ բեմէն քարոզ կը խօսին։ Մեղմը որչա՛փ վիրաւորուած պիտի դնէ ինքզինքը, նոյն իսկ իր ամէնէն նուիրական զգացումներուն մէջ, տեսնելով որ կարօտեալներու, անոթներու, որբերու եւ դպրոցներու մատուկը պարպող եկեղեցական մը անպատկառօրէն անհատի պարտաւորութիւններ կը քարոզէ իրեն, զինքը զգուշացնելով դողութիւն, մեղք, յանցանք, վստահութեան զեղծում, եւայլն գործելէ։

Երեւակայեցէ՛ք բոլոր ասոնք, ու եթէ կրնաք մի՛ ցաւիք։

* * *

Եւ սակայն, այս այսպէս չի կրնար տեւել աւելի երկար ատեն։ Միանգամ ընդ միշտ պէտք է մէջտեղէն վերցուի այդ դպրոցական դիրքը որ ամենաանտրդ արատ մըն է ո՛ եւ է համայնքի մը ճակտին։

Անոնց համար որոնք զեղծում կը գործեն, եկեղեցին երբե՛ք չի կրնար ապաստանարան մը ըլլալ։

Անոնց համար որոնք աղքատին եւ անօթիին դրամը կ'իւրացնեն, քարոզչութեան պաշտօնը չի կրնար ապաստանարան մը ըլլալ։

Անոնց համար որոնք անոթ եւ անպաշտպան փոքրիկներու ապրուստին յատկացուած ստակը ուրիշ նպատակի կը գործածեն ըստ հաճոյս, եկեղեցական սքեմը կամ վարդապետական ատիճանը չի կրնար ապաստանարան մը ըլլալ։

Չի կրնար նաեւ առաջնորդական պաշտօն մը ապաստանարան ըլլալ ամէն անոնց՝ որոնք դպրոցներու պիտանէն կը նիհարցնեն իրենց քսակը պարարացնելու համար։

Եկեղեցին, քարոզչութիւնը, վարդապետական ատիճանն ու առաջնորդական պաշտօնը՝ զեղծանողներունը չեն։ Ոչ մէկ օրէնք կրնայ այդ տեսակ ստորնութեան մը հանդուրժել, ոչ մէկ օրէնք կրնայ այդ տեսակ դձձութեան մը աչք գոցել։ Իսկ մարդկային խիղճը ա՛լ աւելի մեծ պատճառներ ունի բոլոր այդ ստորնութիւններն ու զձձութիւնները դատապարտելու։

Զեղծանողները դո՛ւրս պէտք է վտարել որչա՛փ եկեղեցիէն, այնչափ մըն ալ հանրային պաշտօններէ, նոյն իսկ եկեղեցւոյն եւ այդ պաշտօններուն պատիւը պահպանելու համար։

ԱՐԱՄ ԱՆՏՈՆԵԱՆ

Կարդացէ՛ք Մ. Տեր-Դաւիթեանի
Գող երեսի ազգը։

ՄԵԼԱՆԻ ԲԻԾԵՐ

ՔԱՐԸ ՈՒ ԿԻՐԸ

Դարերը որչա՛փ փոխուած ըլլալու են հիմա, եւ մտքերը որքա՛ն դրականացած են որ, վերջին երեք դարերու ժամանակամիջոցին ուսումնասիրութիւնը ընող մէկը, ակնայայտորէն պիտի տեսնէր որ, Հայ հարուստները բացարձակ կերպով քարի ու կիրի մարդիկը եղած են։

Քարով ու կիրով շաղախուած հաստատանգուած չէնքեր, իրօք, միակ եւ ընդհանուր իտէալը եղած են բոլոր Հայ հարուստներուն՝ որոնց համար, առանց քարի ու ծեփի բան մը, անհիմն նկատուած է։ Կրթութիւնը գրականութիւնը, միտքերու զարգացումը, նկարագրի կազմութիւնը, բարեգործութիւնը, թատրոնը, էվէլ կամ պակաս օդային բաներ են, զբուարճալիք են, վարժապետական են, եւ հաստատուն հիմ չունին։ Եւ իրաւցրնէ, ի՞նչ աւելի հաստատուն ու անխախտ՝ քան կիրով ու քարով հիւսուած գեղեցիկ կալուածներ, որոնց ճակատը ոսկեզօծ քանդակուած, իրենց փառքի ծարաւի անունը, աւազի վրայ չէ որ պիտի գրուած ըլլայ՝ իրենց կարծիքով։

Մենք, առաջ, հին Հայ հարուստները կը քննադատէինք որ, իրենց անունը պատերէն չատ աւելի հաստահիմ, ու չէնքերէն չատ աւելի տեւական եղող, կրթական, գրական ու բարեսիրական գործերու ճակատը դրոշմելու նախասիրութենէն աւելի, միշտ եկեղեցիներ ու յարակից չէնքեր, կալուածներ շինելու, շինելու, մի՛չա շինելու ետեւէ եղած են։ Մինչդեռ այսօր, մտաւորական զարգացման չնորհիւ աւելի ողջամիտ, ու աւելի բանիբուն հարուստները Հայերուն, աւելի եռասէր, աւելի ինքնամոլ կռուանի մը վրայ է որ փոխադրած են չէնք շինելու մենամոլութիւնը ու մեծամոլութիւնը՝ իրենց հայրերուն՝ զորս ուղղակէս ժառանգած են. — Ման չինել։

Առաջ, ագէտ մարդիկներ, եթէ չէին կրնար դպրութիւններու, գիրերու, թարգմանիչներու ոսկեդարներ յարուցանել, գոնէ կրօնքի ու նուիրատուութեան յիշատակարաններ կը բարձրականգնէին՝ որոնց չուքին տակ, քիչ շատ, բարեգործութիւններ դէշ աղէկ կ'ապրէին, մինչդեռ հիմա անոնց ուսեալ զաւակները Նիւթին ու Եսին պաշտամունքը կը նուիրագործեն, շուկայիկ ատուաբ չէնքերու զանգուածին մէջ։

Այն ատեն եթէ իրենց պաշտած Ատուածը փառաւորելու համար, հսկայ ու գեղաշէն եկեղեցիներ կը յարդարէին Անոր, մեծամեծ ծախքերով, հիմա ոչ նուազ մեծամեծ, հսկայ ու գեղաշէն կալուածներ կը բարձրացնեն, շահատանքներուն գոգը, Դրամին ու Շահին ի պաշտօն, զորս այսօր կը պաշտեն, իրենց կարգին, մեր հարուստները։

Օ. ՉԻՖԹԷ-ՍԱՐԱՖ

ԱՇԽԱՐՀԻ ՄԷՋ

ՍԱՐՍԱՓԵԼԻ ԹՈՅՆ ՄԸ ՈՐ ՄԱՐԴԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ԿՐԾԷ

Աշխարհի վրայ ժանտախտէն եւ պատերազմէն չատ աւելի աւերիչ պատուհաս մը կայ, որ անոնցմէ աւելի լուռ, աւելի շարունակական կերպով կը կրծէ անդադար ընկերութիւնը։ Ալքոլամոլութիւնն է ան։

Ալքոլամոլութեան տխէն տառապող ազգերու առաջինն է Ֆրանսական ազգը, որ 1898 տարւոյն մէջ 2 միլիոն էքթոլիտրէ աւելի ալքոլ սպառած է լոկ ըմպելիներու ձեւին տակ, ինչ որ մարդ գլուխ վեր ի վերոյ 4 լիտր եւ 54 հարիւրորդալիտր ըսել է, եւ որուն վրայ աւելցնենք եթէ այն կարգ մը սխալները որոնք եղած են վիճակագրութեան պատրաստութեան մի-ջոցին, ահռելի թիւ մը կը գտանայ։

Ֆրանսայի մէջ 1855ին հազիւ մարդ գլուխ 1½ լիտր ալքոլ կը սպառէր, ուստկից բացայայտորէն կը տեսնուի թէ ալքոլամոլութիւնը չատ հսկայ քայլերով յառաջացած է հոն։

★

Բայց ի՞նչ է այս ալքոլամոլութիւն ըսուածը։ Ալքոլամոլութիւնը գինովութիւն չէ։

Քանի մը անգամ գինովցած ըլլալով մարդ ալքոլամոլ եղած չըլլար բնաւ եւ ընդհակառակը կրնայ մէկը ալքոլամոլ ըլլալ առանց երբեք գինովցած ըլլալու։

Ալքոլամոլութիւն ըսուածը բնաւորութիւն չունի գաւաթ մը գինի, ումպ մը օղի կամ այդօրինակ չնչին քանակութեամբ գործածութիւններու հետ։ Եւ բնական է այդ։ Կարելի չէ երբեք պահանջել որ մարդ միայն կաթ, ջուր կամ թէյ խմէ։

Այրոյի չափազանց եւ շարունակական գործածութիւնն է ալքոլամոլութիւն ըսուածը։

Եւ ամէնէն ցաւալին այն է որ անիկա գիտութեան ձեռքով յառաջ տարուած պատուհաս մը ըլլալով չատ աւելի դժուար եղած է անոր հակազդել։

Ալքոլը արդարեւ չատ հին ժամանակներէ ի վեր ճանչցուած բան մըն է։

Արաբները 11րդ դարէն ի վեր գտած էին արդէն զայն եւ անոր տուած իր անունը։ Նախ զինիէն էր որ կը պատրաստէին զայն, յետոյ պտուղներէ եւ խմորեղի կարգ մը հունտերէ։ 17րդ դարուն սկսաւ անոր առաջին գործածութիւնը արքունեաց ծառաներուն մէջ, եւ սակայն վերնասրեր պարագաներու մէջ չէր գտնուեր դեռ, վասն զի պատրաստութիւնը անբաւական ըլլալով գինը չատ բարձր էր տակաւին։

Վերջը սակայն չնորհիւ ճարտարուեստական նորութեանց կարելի եղաւ պէտք եղածէն աւելի ածան գնով պատրաստել զայն։

Այսօր ալքոլը կը պատրաստուի գլխաւորաբար գետնախնձորէն, ճակնդեղէն եւ փայտէն, այնքան ածան՝ որ ընկերութեան ամէն դասակարգերու մէջ կը գործածուի ան առանց բացառութեան։

★

Ինչ որ ամենակարեւոր է գիտնալ, սա է թէ ալքոլը ամէն պարագայի մէջ եւ ինչ ձեւի տակ ալ որ գործածուի բառին բուն նշանակութեամբ թոյն է։

Գինիէ պատրաստուած ալքոլը եթէ նոյն իսկ 45 կրամի փոքր քանակութեամբ ներմուծուի ճագարի մը մարմնոյն մէջ՝ անմիջական մահ կը պատճառէ։

Գործարանատէրերու խարդախութիւնն ալ, ատկէ զատ, բնականէն գտնուած անմաքրութիւններուն կ'աւելցնէ նաեւ կարգ մը թունաւոր նիւթեր։ Գերմանական գինեի իւղը զոր կը խառնեն գլխաւորաբար խմորեալ ըմպելիներուն, զօրաւոր թոյն մըն է որմէ 4 հարիւրորդամէջը խորանարդ կը բաւէ 11 քիլօկրամ ծանրութիւն ունեցող շուն մը սպանելու։ Գոնեաքի ոգին մանաւոր համ մը եւ անուշ հոտ մը կուտայ օղիին եւ հետեւարար գործարանատէրները՝ 1000 լիտրին 100-150 կրամ կը դնեն անկէ առանց նկատի առնելու որ անոր մէկ սանդիկրամը կրնայ սպանել ահագին շուն մը։

Գալով ախսրժատու ըսուած ըմպելիքներուն, որպէս են օրինակի համար վերմուտը, ամէրները, քինքինայի բաղադրութիւնները եւայլն, բոլորն ալ ամենասարսռելի ալքոլներով պատրաստուած են։ Այդ բոլորին մէջ ապսէնթն է որ ամէնէն աւելի թունաւոր է։ Եթէ առնենք երկու չիշեր որոնց մէջ կարմիր ձուկեր գտնուին, եւ մէկուն մէջ 6 կաթիլ acide prussique ու միւսին մէջ 6 կաթիլ ապսէնթի ոգի կաթեցընենք, դիւրութեամբ պիտի տեսնենք որ ապսէնթի ազդեցութեան տակ ձուկերը չատ աւելի չուտ պիտի մեռնին։

Իսկ այն ըմպելիքները որոնք իբր թէ մարսողական յատկութիւններ ունին, վերը յիշուածներէն տարբեր բան մը չեն։

Սակայն պէտք է ըսել նաեւ որ ալքոլը հակառակ թոյն մը ըլլալուն, ինչպէս արդէն ըսինք, կրնայ անվնաս ըլլալ եթէ փոքր քանակութեամբ միայն գործածուի։ Ուշադրաւ է սա պարագան որ ալքոլը իր աւերը միշտ բացայայտ կերպով չէ որ կը կատարէ։ Շատ անգամ դանդաղօրէն եւ խուլ գործունէութեամբ մը յառաջ կը մղէ իր ազդեցութիւնը եւ կը պատահի որ մարդ ալքոլամոլ կ'ըլլայ առանց երբեք գինովութեան մէջ ինկած ըլլալու։ Ասիկա է քրոնիք ալքոլամոլութիւնը։

★

Թէ ի՞նչ կերպով կ'ազդէ ալքոլը մարդկային գործանաւորութեան վրայ չատ պարզ է գիտնալ։ Ստամոքսի երակներուն միջոցաւ արեան մէջ կը մտնէ, զոր վայրկենապէս կը սեւցնէ։ Եւ դեռ ո եւ է փոփոխութիւն կրած չըլլալով ներս մտնելուն պէս սոսկալի կերպով կ'ազդէ թոքերուն եւ երիկամունքներուն վրայ։

Առաջին զոհը սակայն ստամոքսն է։ Ստամոքսը՝ որ դարեջուր խմողներուն քով լայնցնալով եւ օղի խմողներուն քով կծկելով կրնայ կեղաւորութիւններ առաջ բերել որոնք իրենց կարգին արիւնաթքութեան դերազանց պատճառներ են եւ մարսողութիւնը սոսկալի կերպով կը դժուարացնեն։

Խմողներու լեարդը կ'ուռի եւ ծանր ու դաւոտ վիճակ մը կը ստանայ, ատիկա է պարզապէս լեարդ ըսածը. կամ կը դալարի եւ քարային կարծրութիւն մը կը ստանայ։

Շնչերակներն ալ իրենց կարգին խանգարումներ կը կրեն, իրենք ալ լեարդին նման կը կարծրանան եւ կոտրող վիճակ մը կ'ստանան. բան մը՝ որ բնականօրէն միայն ծերերու քով տեղի կ'ունենայ։

Ալքոլի թոքերուն վրայ յառաջ բերած բորբոքումը կարծր ու չոր հազով մը կը յատկանշուի եւ իր վախճանը կը գտնէ թոքախտին մէջ։

Երիկամունքը յոգնելով ալքոլի ժողվուելէն, զոր երկար ատեն պահելու յատկութիւնը ունին, կը բորբոքին եւ յառաջ կուգան երիկամունքի ցաւերը, սպիտակամիզութիւնը որոնց հետեւանքը մահն է պարզապէս։

★

Ալքոլի ջղային դրութեան վրայ յառաջ բերած խանգարումներէն ամէնէն յատկանշականներն են։ յիշողութեան տկարացումը, խառնակ երազները, երեւակայեալ անասուններու երեւիլը, բանդագուշանքները, ընդհանուր անդամալուծութիւնը եւ խենթութիւնը։

Delirium tremens *ըսուած հիւանդութիւնն ալ որ մարդկային անկման ամէնէն վերջին աստիճանն է, իր անաբեկիչ ջղաձգութիւններով կրնայ հանդիպիլ գրեթէ բոլոր ալքոլամոլներուն։*

Ինչ բարձր տաղանդներ զոհ գացած են այդ թոյնին։ Միւսէ եւ Գուռպէ նկարիչը անոր պատճառաւ է որ կորսուած են բարոյապէս։

Այն ամէն տեղերը ուր ալքոլամոլութիւնը յառաջ երթալու վրայ է, նոյն համեմատութիւններով աւելցած են նաեւ անձնասպանութիւնները, խենթութիւնը եւ ոճրագործութիւնը։ Ֆրանսայի մէջ, 1860էն մինչեւ 1892 խենթերու թիւը եռապատկուած էր, ինչ որ համեմատական եղած է ալքոլի սպառման յաւելման հետ։

Ալքոլը՝ ոճրագործութիւն ալ յառաջ կը բերէ ըսինք։ Հաստատուած է որ Ֆրանսայի բանտերուն մէջ պահուողներու երկու երրորդը ալքոլամոլ են։

Այսպէս նաեւ 1891ին անձնասպանութեանց 100ին 11ը ալքոլամոլութեան արդիւնք էին։

Ալքոլով թունաւորուածներու 1000ին 300ը թոքախտ կ'ըլլան ու կը մեռնին։ Եթէ ատոր վրայ աւելցնենք բոլոր այն մահերը որոնք նոյն պատճառէն յառաջ եկած մանաւոր հիւանդութիւններու հետեւանքով տեղի կ'ունենան, դիւրին կ'ըլլայ տեսնել թէ որքան մեծ թուով են զոհերը զոր ալքոլը գերեզման կը տանի։

★

Այս բոլորէն աւելի սոսկալի եւ ահռելի դէպքեր ալ կան տակաւին։ Ալքոլը էակին կազմութեան մէջ մտնելով հիւանդութեան կը գտնուարտէ նաեւ բոլոր անոնք որ պիտի ծնին այն թունաւորեալ անձէն։ Ալքոլամոլութիւնը ժառանգական է։ Եւ ատոր համար է որ այնքան մեծ է պատասխանատուութիւնը ալքոլամոլ ախտաւորին։ Ալքոլամոլը, վասն զի, ամբողջ անմեղ սերունդի մը դժբաղդութիւնը կը պատրաստէ իր ախտով։ Ալքոլամոլներու զաւակները վատ, այլասերած, ապուշ են գրեթէ միշտ. ախորժատու ըմպելիքներ եւ մանաւանդ ապսենթ խմողներու զաւակները՝ լուսնոտ։

Ալքոլամոլներու ժառանգականութիւնը հաստատուած է նշանաւոր օրինակներով։ Ինչպէս է օրինակի համար Ամերիկացի պատմիչ Էտկառ Բօէ-ին։ Էտկառ Բօէ որ ալքոլամոլ սերունդի մը զաւակ էր, փոքր հասակէն սկսաւ մանաւոր ախորժ մը ցուցնել ըմպելիքներու համար, եւ մեծնալով բոլորովին թմբխուեցաւ անոնց մէջ, կամքի տեսակ մը հիւանդութեամբ չկրնալով անոնց դէմ կռուիլ։ Ունեցած բանդագուշանքներուն հեղեղանքովն էր որ կրցաւ գրել իր Contes Fantastiques անուն գործը։ Բայց տկարութիւնը եկաւ, delirium tremens-ի բորբոքումները հասան եւ փոխադրեցին զինքը գերեզման։

Ալքոլամոլութեան հասուցած չարիքներուն այս տեսակին վրայ է որ գրուած են բժշկական ամէնէն պերճախօս տեղեկագիրները, որոնցմէ հասկցուած է թէ ինչպէս ամէնէն սոսկալիները, նոյնպէս ամէնէն բազմաթիւներն են այս տեսակին զոհերը։

★

Մաքհն լրագիրը այս նիւթին նուիրած մէկ յօդուածին մէջ, գաղափար մը տալու համար ալքոլամոլութեան որքան լայնօրէն տարածուած ըլլալու մասին ֆրանսական ժողովուրդին մէջ, յառաջ կը բերէ Ռուանցի գործաւորի մը օրական պիտանէն զոր կ'օրինակենք ստորեւ.

17 Ցունուար

Սուրճ, օղի	0 55
2 ապսէնթ	0 50
2 ամէր Բիդոն	0 50
2 մատէր	0 40
Ութիք, հաց, պանիր	1 10
Ըմպելիք, սուրճ, օղի	0 75
2 ապսէնթ, 2 գինի	1 00

Այս տեսնելէ վերջ դիւրին է հաւատալը երբ ըսենք թէ հոն ծերերուն մեծագոյն մասը քառասուն տարեկանէն աւելի չէ եւ թէ դիւրին է հոն նշմարել 30 տարեկաններ՝ որոնք փորուած կուրծքով, առանց գաւազանի օգնութեան չեն կրնար քալել։ Ֆիզիկական եւ մտաւորական անկում բարոյական եւ նիւթական աւերում, ահա՛ ալքոլամոլութեան հետեւանքները։ Ամէն մարդու մտացի հաստատակամութեան կ'ինայ մաքառիլ անոր դէմ պաշտպանելու համար ինքզինքը անհատական եւ սերնդական փճացումէն։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

Աւստրիական խորհրդարանը Կալիցիոյ Բոլոնիացիներուն բոլոր անկանոն արարքները իր զբաղման նիւթ ընելէ եւ ամէն կերպով զանոնք պարզելէ վերջը, անցաւ կարգ մը կրօնական խնդիրներու վիճաբանութեան։ Կրօնական խնդիրներու վրայ վիճաբանութեանց միջոցին, խորհրդարանին մէջ կարծիքի տարբերութիւնները բաւական մեծ եղած են։ Ինչպէս ազգայնական խնդիրներուն նմանապէս կրօնական խնդիրներու վիճաբանութեան միջոցին, Աւստրիոյ խորհրդարանը, դիտելու արժանի է որ, այն տեսակ քաղաքավարութիւն մը ձեռք առած է, որով ամէն չափազանցութիւնները, որ Պատէն'ի եւ Թուն կոմսին ատեն սովորական էին տեղի չեն ունենար։ Բոլոր կուսակցութիւնները եւ ամէնէն առաջ կառավարութիւնը կը զգուշանան խորհրդարանական օրէնքներու 14դ յօդուածէն եւ անոր տրամադրութիւններէն եւ. կը ջանան ամէն կերպով կանոնաւոր պիւտճէ մը կազմել 1902 տարուան համար։

★

Ֆրանսայի մէջ ալ նշմարելի է ձգտում մը որով կ'ուզուի խորհրդարանին եւ դահլիճին միջեւ գոյութիւն ունեցող տարբերութիւնները հարթել։ Իսկ գալով Անգլիոյ կառավարութիւնը կը պատրաստէ իր առաջարկը, խորհրդարանին ներկայացնելու համար։ Անգլիական կառավարութիւնը դաւն պարտականութիւն մը ստանձնած է ասով. որովհետեւ վերջին օրերս դրամական նոր տագնապի մը մասին կը խօսուի, յայտարարուելով որ 40 միլիոն ոսկիի պէտք կայ, զոր Հարաւային Ափրիկէի պատերազմը անհրաժեշտ դարձուցածէ։ Կլորիկ հաշուով մը մէկ միլիառ ֆրանք եւս հարուստ Անգլիոյ համար, նոր տարիին սեմէնէն սոսկալի նուէրն է։ Ասոնց վրայ պէտք է բարդել նաեւ սա լուրը թէ Պոէրները սկսած են գաղթավայրին զանազան կէտերուն վրայ ալ երեւիլ, եւ թէ Նաթալի մէջ բրիտանական զորագունդերը կարեւոր պարտութիւն մը կրած են։ Տարակոյս չի կայ որ այսքան աննպաստ լուրերէ վերջ, նախարարներու, զանազան առիթներով արտասանած ատենաբանութիւնները, ոչ մէկ կերպով կրնան հակակշիռ մը ըլլալ, ժողովուրդին մէջ առաջ եկող անբաստ տպաւորութիւններուն։

★

Պավիէրական կառավարութիւնը, ինչպէս նաեւ ժողովուրդը, գերմանական կայսրութեան կազմութեան առաջին օրէն ամէնէն անհաշտ տարրը եղած է ընդհանուրին մէջ։ Թէեւ պէտք է խոստովանիլ թէ 30 տարուան միջոցին Պավիէրացիները բաւական փոխուած են եւ դիտնական դիտական որոշումէ զատ իրականութեան մէջ ալ քաղաքականապէս ամէն կերպով ձուլուած են կայսրութեան հետ, սակայն երբեմն երբեմն լսելի կ'ըլլան այն տեսակ ձայներ, որոնք հին տարիները յիշեցնել կուտան երբ Պավիէրայի եւ կայսրութեան միջեւ բուսական նկատողութեան առնուելիք բաց մը կար։ Պավիէրայի խորհրդարանի վերջին նիստերէն մէկուն մէջ հարցապնդումներ տեղի ունեցան կառավարութեան դէմ, առարկելով որ վերջինս պէտք եղած կերպով Պավիէրայի ինքնութիւնը չի պաշտպաներ հանդէպ կայսրութեան։ Այս առարկութեանց կը պատասխանէին նախարարները, որուն մասին հետեւեալ մանրամասնութիւնները կը բովանդակեն Պերլինի թերթերը։

«Ընդհանուր երմտական կացութեան մասին Պավիէրական խորհրդարանին մէջ տեղի ունեցած վիճաբանութեանց միջոցին, երմտական նախարար Ֆոն Ռիտլէ կը զգուշացնէր, որպէս զի ամէն օր երմտական կացութիւնը վարդագոյն երանգներով չի ներկայացնէ։ Իսկ գալով պիւտճէի մէջ ցոյց տրուած մասին, կը յարէր թէ թերթերուն մէջ հրատարակուած 140 միլիոնի բացն սիալ է, եւ թէ այդ բացը կայսրութեան գանձային նախարարին ցոյց տուած բացը չանցնիր։ Պավիէրական կառավարութիւնը կը ջանայ կայսրութեան մէջ ընդհանուր երմտական բարօրութիւններ ձեռք անցընել, որովհետեւ. կայսրութեան եւ առանձին պետութիւններու միջեւ եղած պայմանները չեն կարող տեւել։» Եւ նրմանօրինակ յայտարարութեանց առթիւ էր որ տեղի կ'ունենար իրեփոխանններու կողմէ վերը յիշուած առարկութիւնը, թէ Պավիէրա, կայսրութենէն անկախ կերպով պէտք է բարւոքէ իր երմտական կացութիւնը։

ՄՈՍԱԼԸՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԱԿԱՆ ՈՒՍՄԱՆ ՎՐԱՑ ԿԸ ԽՕՍԻ

Նշանաւոր պատմաբան եւ գերմանական համալսարաններու ուսուցչապետներու նեստորը Մոմսըն հետեւեալ բաց նամակը տուած է հրատարակութեան։

«Գերմանական համալսարաններու շրջանակներուն մէջ անկման պէս բան մը տեղի կ'ունենայ։ Առանց նկատումի հետաղօտութիւնն է մեր կեանքի ջիղը, ա՛յն հետաղօտութիւնը՝ որ ոչ թէ իր նպատակին, իր նկատումներուն իրեն մատնանիշ ըրածը կամ իր ուզածը կը գտնէ, որ գիտութենէ դուրս ուրիշ գործնական նպատակներու կրնայ ծառայել, այլ ինչ որ խղճամիտ հետաղօտողին համար տրամաբանական, ճիշտ կ'երեւայ, մէկ խօսքով ճշմարտութիւնը։ Ճշմարտութեան վրայ հիմնուած է մեր՝ ինքզինքնուս վրայ ունեցած յարգանքը, մեր դասակարգի պատիւը, մեր՝ ուսանողներուն վրայ ունեցած ազդեցութիւնը։ Այդ ճշմարտութեան վրայ է որ հիմնուած է գերմանական գիտութիւնը, որ իր բաժինը բերած է գերմանական ժողովրդի մեծութեան եւ ոյժին։ Ով որ անոր ձեռք կը դպցնէ, անիկա կացինը՝ զօրաւոր, առողջ ծառի մը դէմ հանած կ'ըլլայ, որուն շուքին եւ պաշտպանութեան տակ կ'ապրինք մենք, որուն պտուղները կը վայելէ ամբողջ աշխարհ։

Կացինի այսօրինակ հարուած մը՝ իւրաքանչիւր փորձ որ տեղի կ'ունենայ, համալսարանի մը ուսուցչապետին ուսումնասիրութեան ազատութիւնը սահմանափակելու համար։ Բայց ի աստուածաբանական Ֆաքիւլթէները, դաւանականութիւնը (confessionalisme) մահացու թշնամին է համալսարանի էութեան։ Պատմաբանի մը կամ թէ իմաստասիրական դիտութեանց ուսուցչապետի մը պաշտօնի կոչուիլը, որ անպատճառ կաթոլիկ կամ բողոքական պէտք է ըլլայ, եւ որ իր դաւանութեան գաղափարներուն պէտք է ծառայէ իր դասախօսութեանց մէջ, ուրիշ բան չի նշանակեր բայց եթէ պարտաւորել զայն որպէս զի իր մասնագիտութեան այս կէտերուն մէջ, որոնք իր դաւանական ըմբռնումներուն հետ հաշտ չեն երթար, կանգ առնէ։

Բողոքական ուսուցչապետի մը համար, զոր օրինակ, ներելի չէ որ պապական մտքի ներոյժ գործունէութեան մը վրայ ծանրանայ, նմանապէս կաթոլիկ պատմագէտի մը համար ալ ներելի չէ որ նոր աղանդաւորներու եւ բողոքականութեան ահագին նշանակութիւնը պարզէ։ Աղքատութեան այս դժբաղդ ապացոյցին մէջ, որուն՝ դաւանութիւնները ինքզինքնին կ'ենթարկեն, եթէ իրենց հետեւողներուն կ'արգիլեն, պատմութիւնը եւ իմաստասիրութիւնը տարբեր դաւանանքէ ուսուցչապետ մը լսել, եւ կարգ մը մոլորեցուցիչ վարդապետութեանց դէմ ալ կը յանձնարարեն ականջները գոցել, տարակոյս չի կայ որ ասոր մէջ, ընդհանուրին սպառնացող վտանգ մը ալ կայ։ Փոխանը իր սկզբնաւորութեանը մէջ բուժելի է, բայց ոչ երբ յառաջացած ըլլայ։

Թո՛ղ իւրաքանչիւր երիտասարդ, զոր ակադեմական կոչումը կը հրապուրէ, միաքը բերէ որ յաջողութեան առաջին պայմանը ճշմարտութեան հանդէպ սիրտ ունենալն է, թէ այն մոլեռանդը որ չի կրնար ճշմարտութիւնը ըմբռնել, համալսարանին մէջ գործ չունի։ Նաեւ այնպիսիներ ալ գործ չունին համալսարարանին մէջ, որոնք ամէն խնդրի մէջ այնքան դաւանական սկզբունքներու կը հետեւին, որքան կուսակցական սկզբունքներու։ Տարակոյս չի կայ որ այսպիսիներն ալ կրնան իբր գիտուն կարեւոր ծառայութիւններ մատուցանել, միայն թէ այսպիսիները պէտք չէ սպասեն ինքզինքնուն, իրենց պաշտօնակիցներուն, ինչպէս նաեւ հոգեկան խնդիրներու մէջ այնքան դիւրաղգած երիտասարդութեան յարգանքը։

Հաւանականաբար ծագելիք անհասկացողութեան մը պատասխանած ըլլալու համար, սա կէտն ալ պէտք է առաջուընէ չեշտել, որ այստեղ կը զբաղինք միայն սկզբունքի խնդրով։

Առանձին պարագաներու մէջ, ուսուցչապետի մը պաշտօնի կոչուելուն ատեն ինչ դաւանանքի պատկանիլը բնական է որ նկատողութեան չառնուիր, եթէ անիկա իր գիտական ազատութիւնը իր դաւանական սկզբունքներուն պիտի ստորադասէ։ Համալսարանի գիտական ազատութեան դէմ հարուածը միեւնոյն է։

Այսպէս իւրաքանչիւր ոք որ կոչուած է ուսուցչապետներուն հետ գործել, թող միշտ միտքը պահէ թէ առանց նկատումի գիտական ազատ հետազօտութիւնը, այնինքն հետազօտողին պատասխանատուութիւնը եւ ճշմարտասիրութիւնը համալսարանական ուսման սերմն է, եւ թող զգուշանայ իյնալու այն մեղանչումին մէջ, որ մտքի բարձրութեան դէմ է։ Ցուսախաբութեան չպիտի մատնուինք թերեւս, երբ ըսենք թէ մեր պաշտօնակիցները այս մասին հարկաւ մեզ համաձայն զբաղուելնին պիտի յայտնեն։»

ԼՈՒՐԵՐ

(Պերլինի թերթերէն, 17 Նոյ.)

ՇԱՆԿԱՑԻՆ Թայմզի կը հեռագրուի թէ վերջերս Գերմանացի զինուորներու կանոնի դէմ ունեցած ընթացքը, տեղւոյն մէջ լուրջ չփոթութեանց տեղի տուած է։ Զինական ոստիկանութեան եւ ուրիշներու վրայ յարձակումները սովորական ու լուրջ հանգամանք մը ստացած են։ Գերմանացի սպաները կարելի եղած միջոցները ի գործ կը դնեն կարգապահութիւնը վերահաստատելու համար, սակայն զինուորները արդահատելի կերպով անկարգապահ վարմունք մը ցոյց կուտան, ինչ որ Հիւսիսային Զինաստանի մէջ յաճախ կը պարզուի ամէնուն աչքին։ Գերմանական թերթեր բուռն յարձակումներ կ'ընեն Թայմզի այս հեռագրին դէմ յայտնելով թէ նոյնիսկ չարժեր կարեւորութիւն տալ անոր։ Իրենց կարծիքով Թայմզ զի կողմէ անյաջող փորձ մընէ աս, աշխարհի ուշադրութիւնը Հարաւային Ափրիկէի անգլիական զինուորներուն վրայէն ուրիշ կողմ դարձնելու։ Այս օրինակ զրպարտութիւնները, կ'ըսեն Պերլինի թերթերը, ինքնին արդէն կը յայտանշուին, եւ Շանկայի մէջ գտնուող աղդութիւնները, կարող են բաղդատութիւն մը ընել, Գերմանացի եւ Անգլիացի զինուորներու միջեւ։

ԲԵՌԻՆԷՆ կը հեռագրուի թէ իշխան Զուն՝ Թաքուէն հոն հասած է, եւ ուրիկէ պիտի չայտնակէ իր ճամբորդութիւնը դէպ ի Բայֆէնկֆու, այն տեղ արքունիքին իր՝ Եւրոպա առաքելութեանը մասին, տեղեկագիր մը մատուցանելու համար։

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ Ափրիկէի իրաւիկ շրջանակներէն կը հեռագրուի գերմանական թերթերուն թէ, Պոէրները Բէյլթաուէնէն 50 քիլոմէթրի չափ հեռուները գտնուող անգլիական միսիոնարական հաստատութեան մը վրայ յարձակելով, զայն ամենողջովին աւարի տուած են։

Երկրորդական կռիւներու մասին ալ Բրէթորիայէն հետեւեալ հեռագիրը կը հասնի։ «Գենդպետ Թօքինս, նոյեմբերի 10ին Վաթերպէրկի շրջանակին մէջ 24 Պոէրներ գերի բռնեց, եւ բազմաթիւ հրացաններ ձեռք անցուց։ Թրանսվալի հարաւային արեւելեան կողմն ալ, պոէրական պզտիկ ջոկատներ ձիերով եւ հրացաններով Բլումֆը գնդապետին ձեռքը ինկած են։ Հարաւային Ափրիկեան ոստիկան զինուորներու ջոկատ մը, նոյեմբեր 11ին յարձակեցաւ Տիւգուայի բանակատեղին վրայ, Տուրնհէօքի մօտերը, եւ 13 գերի բռնելէ վերջը, տարաւ նաեւ 7 հրացան եւ 39 ձի»

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ զինուորները վերին ասիական բարեկամական յարաբերութիւններ կը մշակեն իրենց միջեւ։ Տանձիկէն կը հեռագրուի թէ Վարչութիւնէն 12 ռուս սպաներ, պարոն Պիսկրամ զօրավարին առաջնորդութեամբ, փոխադարձ այցելութեան եկած են Տանձիկ։ Սոյն պատուիրակութիւնը Տանձիկի զինուորական շրջանակներուն մէջ մեծ պատիւներու առարկայ դարձած է։

ՌԱՃԴԻ (Պավիէրա) մէջ 2000 հոգինոց հաւաքում մը տեղի ունեցաւ, ուր որոշուեցաւ, կայսրութեան նախարարապետին առաջարկել, որպէս զի Զէմպրէյնի ծանօթ յայտարարութիւնը յետս դարձնէ։

ՍՊԱՆԻԱԿԱՆ խորհրդարանին մէջ, ազգայնականներու կուսակցութեան պետ Բարէզօ հանառաջարկ մը ներկայացուց, որ բարւոքումներ, մանաւանդ թաղաքային տուրքերու բարձրացումը կը պահանջէր։

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ կառավարութիւնը, թէեւ դարդ պաշտօնական հերքում մը չրրաւ Զէմպրէյնի ծանօթ յայտարարութեան դէմ, որով վերջերս կը դատապարտէր գերմանացիներուն 1870—71ին պատերազմի կատարելու եղանակը, սակայն իրադեկ կողմեռ կը հաստատուի թէ Ռայխստակի բարձրն պատեհ առթիւ մը կառավարութեան կողմէ այդ մասին անհրաժեշտ հերքում մը տեղի պիտի ունենայ։

ՎԻԵՆՆԱՅԻ Համալսարանին հոմոլիկ եւ Գերման—ազգայնական ուսանողներուն միջեւ, նոյնիսկ համալսարանի մեծ սրահին մէջ վէճեր տեղի ունեցած են, հոն աւարտելէ վերջ, փողոցին մէջ վերսկրսելով։

ԲԱՐԻԶԻՆ կը հաստատուի թէ, Տումէի քայուելէն վերջ, Ֆրանսայի արդի հանրային տնտեսութեանց նախարար Պոտէն, անոր տեղ Հնդկայինի կառավարիչ պիտի նշանակուի, եւ Լիմն երեսփոխանն ալ հանրային տնտեսութեանց նախարար։

ՇԱՆԴՄԷՍԻ ԳԻՒՏԸ

Տ.Դ. Շանդմէս իր ժանտատենդի չիճուկի մասին հետեւեալ նոր տեղեկութիւնները կը հաղորդէ։ Նոր չիճուկը առաջուան պէս, Էպէրդեան մանրէին չառնուիր, այլ այս մանրէէն դուրս տուած թունաւոր նիւթէն եւ բազուկի մորթին մէջ կը ներարկուի։ Այս ներարկումը ընաւարգելք մը չէ որ նորէն տեղի ունենայ աւանդական պաղ ջուրով դարմանումէ, եւ չատ մը հեղուկներով ստամոքսը լեցընելը։ Ընդհակառակը Շանդմէս խստիւ կ'արգիլէ, իր չիճուկին ներարկումէն վերջ քինինի եւ քաֆէինի գործածութիւնը, որովհետեւ այս դեղերը չիճուկով դարմանումին հետ հաշտ չեն կրնար երթալ։ Շանդմէսի մանրէական հիւանդանոցին մէջ ժանտատենդէ վարակուող 34 հիւանդներն ալ ամբողջովին ապաքինած են Շանդմէսի ներարկումին շնորհիւ, մինչդեռ Բարիզի հիւանդանոցներուն մէջ հիւանդներէն 25% մեռած են։ Տ.Դ. Շանդմէսի չիճուկին նպաստաւոր արդիւնքներուն վրայ խօսած էինք արդէն Ծաղիկի 6 Նոյեմբերի թիւով։

ՆԵՐՔԻՆ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

ՊԱՇՏՕՆ. — Հաֆիզ գաւառակին գայմագամի օգնական անուանուեցաւ Կէմրէկ գիւղախումբի միւտիր Էսատ էֆ։

ԱՍՏԻՃԱՆ. — Մի թէմայիզի աստիճան տրուեցաւ քաղաքապետութեան ճարտարապետ Վէտատ պէյի։ Սանիյէի Բ. Աստիճան՝ Սըվազի Դիւանաթուղթերու տնօրէն Խալիտ Ճէվատէթ պէյի։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ՁԵԿՈՒՑՈՒՄ

«Սիրքէճի պղտոցային վրայ դեղագործ Նալբան՝ Պարոցի էֆ.ի կողմէ ներկայացուած դեղագրին պարունակած 2 սանդիկրամ «Լէսդին»ին եւ 60 սանդիկրամ «Բաքոտիլաթ տը Սուա»ին համար 120 ղրշ. պահանջած էր։ Պարոցի էֆ. նոյն դեղագիրը Բերայի մէջ 40 ղրշ.ի պատրաստել տուած ըլլալով, Նալբան էֆ.ի անխիղճ շահադիտութեան դէմ բողոք բարձած էր։ Զինուորական վարժարաններու վերատեսչութիւնը նկատելով որ Նալբան էֆ., հակառակ լրագրերու միջոցաւ իրեն չափաւոր դիներով վաճառող դեղագործ մը ըլլալը յայտարարելուն, մէկի դէմ երկուքով վաճառած է, որոշեց Պարոցի էֆ.ի առած 80 ղրշ. աւելորդ դրամը վերադարձնել յիշեալ գումարին տիրոջ, եւ յանդիմանել Նալբան էֆէնտին, որ գեղագործներու համար պատրաստուած ընդհ. Սակացոյցը տակաւին ի գործ չդրուելէն օգտուելով ժողովուրդը կը կեղեքէ»։

ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԿԱԶՄՈՒԹԻՒՆ—Լազգրէ գաւառին Սուհեան գաւառակին մէջ նոր դատարան մը կազմուեցաւ։

ՆՈՎԱՍ.— Սարթա գաւառակին մէջ պատահած ողբալի վասակներուն քանեւհինգհազար ղրշ.ի նպաստ մը պիտի ըլլայ։

ԱՆԳԼ. ԴԵՍՊԱՆԻՆ ՄԵԿՆՈՒՄԸ. — Ինչպէս արդէն գրած էինք, անգլ. դեսպանը երէկ արձակուրդով մայրաքաղաքէս մեկնեցաւ Ճեպրնթացով։ Վեհ. Սուլթանին կողմէ ողջերթի մաղթելու համար Սիրքէճիի կայարանը եկած էին Կայս. Պալատան արարողապետ Դալիպ պէյ, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին կողմէ Եպարքոսութեան թարգման Խայրէտտին պէյ եւ Արտաքին գործոց Նախարարութեան կողմէ թարգման Սաատէտտին պէյ։ Դեսպանին բացակայութեան միջոցին դեսպանատան գործերը պիտի վարէ գործակատար Պ. Պընսը որ այսօր մայրաքաղաքս կ'սպասուի։

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԵՐԸ.— Շիլէի Երկրագործական դրամատան մասնաճիւղին Պոլիս զրկուելիք մեծաքանակ դրամը տեղւոյն Թղթատունը ընդունել մերժելուն՝ մասնաճիւղին տնօրէնը զիմած էր Երկրագործական Նախարարութեան։ Երկրագործական Նախարարութիւնը ծանուցած է Քաղաքապետութեան որ Շիլէի Երկրագործական դրամատան մասնաճիւղին մէջ մեծաքանակ դումարի գիւղիլը անպատեհ ըլլալուն այդ դումարը ապահով կերպով Պոլիս փոխադրելու համար միջոցներ տնօրինուի։

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ. — Կովկասէն Մուշ գաղթած քսաներկու գաղթականներուն պէտք եղած երկրագործական գործիքները հայթայթելու համար՝ չորս հազար ղրուշի գումար մը պիտի տրուի յիշեալ գաղթականներուն։

ԹՈՇԱԿԻ ԿԱՆՈՆԱՒՈՐ ՎՃԱՐՈՒՄ.— Քաղաքապետութիւնը նկատելով որ եթէ պետական կալուածներու հաւաքիչներուն եւ միւս պաշտօնեաներուն ամսաթոշակները կանոնաւորապէս վճարուին թէ գործին կանոնաւորութեան պատճառ կ'ըլլայ եւ թէ կարգ մը ապօրինաւորութեանց առաջը կ'առնուի, դրեց Ելմտական Նախարարութեան որ այսուհետեւ այդ պաշտօնեաներուն ամսաթոշակները կանոնաւորապէս վճարուին, եւ անոնց ունեցած տակաւ ամսականներն ալ երկու անգամն հատուցուին։

ՕՍՄ. ԹՂԹԱՏՈՒՆԵՐԸ. — Թղթատարական ժողովին որոշմամբ՝ ասկից վերջ Պոլսոյ կեդրոնական Թղթատունը եւ Մահմուտ փաշայի մասնաճիւղը մինչեւ գիշերուան ժամը մէկ, իսկ Սիրքէճիի մասնաճիւղն ալ մինչեւ ժամը երեք բաց պիտի մնան, ուր թէ ներքին եւ թէ օտար երկիրներու համար պարզ եւ յանձնարարեալ նամակներ պիտի ընդունուին։ Այս որոշումը երէկ գիշերուընէ սկսեալ գործադրութեան դրուեցաւ։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Առողջ. ժողովը երէկ եւս ի նիստ գումարեցաւ Քաղաքապետութեան մէջ՝ նախագահու-

—Առողջ. քննիչները նախորդ Գշ. օրը Կրթական Նախարարութեան պաշտօնատան մէջ նիստ գումարելով կարգ մը միջոցներ որոշեցին՝ վարժարաններու մէջ առողջապահական զգուշութիւնները կէտ առ կէտ գործադրել տալու եւ տարափոխիկ հիւանդութեանց առաջքը առնելու համար։

—Առողջ. Ժողովին կողմէ դրուեցաւ թաղապետական շրջանակներու տնօրէններուն որ իրենց թաղերուն մէջ կեղծամչկի, կարմրախտի եւ հարսանիքի նման տարափոխիկ հիւանդութիւններէ մեռնողներու հաղուստները եւ գործածած առարկաները գիտական վերջին դրութեան համաձայն անհրաժեշտ պէտք է հակախեխել, այդ տարափոխիկախտերու տարածման դէմ դնել կարենալու համար։ Այս մասին թաղ. բժիշկներու դիւրաւոր պարտականութիւնն է հոգ տանել որ այդ վարակիչ հիւանդութենէն մեռնողներուն բնակած տունը եւ գոյքերը հականեխուին։

ԾՆՆԴԱԲԵՐՈՒԹԵՆԷ ՄԵՌԱԾ.—Բապասաքալի բնակիչներէն Մ. Սրբոյը Մուստաֆաշանուն անձի մը կինը երկանց ցաւէ բռնուած ըլլալով՝ երեք օրէ ի վեր ծնելու դժուարութիւն կը քաշէր։ Ամուսինը ճարահատ կը դիմէ Կայս. Բժշկական Վարժարանը, ուր մանկաբարձ Մուստաֆա պէյ՝ խնդրին վերահասու ըլլալով իսկոյն հարկ եղած գործիքները առնելով կը փութայ ծննդաբեր կնոջ մօտ, որուն, արդէն վերջին չունչը փչած էր։

ԴԱՏԱՍՏԱՆԻ ԵՆԹԱՐԿՈՒԱԾ.— Ելմտական նախարարութեան եւ տրոց վարձակալ Ատուլլահ էֆ.ի միջեւ ծագած դատ Բոնիայի Հուգուզի Վերաքննիչ ատենին առջեւ ելնելով նոյն դատարանին անդամներէն Օգիեանոս էֆ. օրինաց հակառակ ընթացքի մէջ գտնուած է՝ դատաստանի պահուն։ Ուստի յիշեալ Օգիեանոս էֆ.ի եւ Ատուլլահ էֆ.ի նկատմամբ օրինաց տրամադրութիւնը ի գործ դնելու համար յիշեալներուն դէմ դատ պիտի բացուի։

ԷՐԶՐՈՒՄԻ երկրաշարժէն արկածեալներուն համար Հայ-Հոմէականներու պատրիարքարանը հանգանակութեան ձեռնարկած է։

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ.—Նոյ. 4ին գիշերը Ուշչագի մէջ երկրաշարժի երեք ուժգին ցնցումներ զգացուեր են թէեւ, բայց բարեբաղդաբար ո՛եւ է վնաս չեն պատճառեր։

ԿՐԹԱԿԱՆ Նախարարութեան կողմէ պատուիրուեցաւ Թղթատարական պաշտօնէից որ Թղթատուն հասած գրքերը եւ տետրակները առանց յապաղման քննելով իրենց տէրերուն վերադարձնեն եւ ժողովրդեան ամէն տեսակ դիւրութիւններ ընծայեն։

—Պէյրութի եւ Շամի հեռագր. եւ Թղթատարական գործառնութիւնները քննելու համար այն տեղուանքը զրկուած Հեռագր. եւ Թղթ. Վերատեսչութեան իրաւագէտ խորհրդական Բեռազիմ պէյ՝ խնդրած է որ տեղւոյն բարքերուն եւ արաբերէնի հմուտ պաշտօնեայ մը առժամապէս իր տրամադրութեան տակ դրուի՝ իբրեւ թարգման։

ԹՈՒՅՏՈՒՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԱՆՔ.—Հելլէն բժիշկներէն տոքդ. Նիքոլայիտիս՝ յօդացաւի դէմ հնարած դեղը Պոլիս ներմուծելու համար թոյլտուութիւն խնդրած է։

ԱՇՇԵԼՈՒԹԻՒՆ.— Նախընթաց օր անգլ. դեսպանը իտալական դեսպանը եւ Ֆրանս. դեսպանատան գործակատար Պ. Պաստ այցելեցին ռուսական դեսպան Պ. Զինովիէվի։

ԱԻԵՏԱՐԱՆԻ ԹԱՐԳՄԱՆՈՒԹԻՒՆԸ.— Թէ մայրաքաղաքիս եւ Թէ Աթէնքի Յոյն մամուլը բուռն լեզուաւ կը խօսին Պ. Բալիսի դէմ, որ ձեռնարկած է Աւետարանը աշխարհաբար յունարէնի թարգմանել։ Յունաց Յովակիմ Պատրիարքը արդէն այս մասին Յունաստանի հոգեւոր իշխանութեանց ուշադրութիւնը հրաւիրած է այն խառնակ եւ աղճատ լեզուին վրայ, որով Պ. Բալիս կը թարգմանէ Աւետարանը, եւ այն անպատեհութիւններուն վրայ՝ որոնց ծնունդ պիտի տայ։ Հելլէն մամուլը, բացի Ասդիէն եւ Ագրոբոլիսէն—այս վերջինն է թարգմանութիւնը հրատարակողը—հին լեզուին սրբութեան դէմ դաւաճանութիւն մը կը համարեն նաւաստիներուն եւ կառապաններուն անդամ չխօսած լեզուով Աւետարան մը թարգմանելը։

ՄԱՔՍԱՑԻՆ ԸՆԴՀ. ՍԱԿԱՑՈՑՑԸ.— Առեւտրական Դաշնագիրներու խորհրդակցութիւնները յառաջիկայ տարի աւարտելուն՝ մարտ ամսոյ ելմտական նոր տարեգլխէն սկսեալ այդ սակացոյցերը գործադրութեան պիտի դրուին։ Այս առթիւ Մաքսային Վերատեսչութեան մէջ Սակացոյցներու համար նոր դիւան մը կազմուած է որուն տնօրէնութեան կոչուած է Վերատեսչութեան խորհրդականի օգնական Բիզա պէյ։ Նորահաստատ դիւանին հինգ քարտուղարներուն չաթթը երկու անդամ պիտի դասախօսէ Ելմտական Նախարարութեան խորհրդական Բիզա պէյ, որ Դերմանիոյ մէջ ուսած է ապրանքներու տեսակները Սակացոյցներու հետ բաղդատելը եւ գնահատելը։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ.— Հելլենաց թագաւորը յանձնարարած է Պոլսոյ հելլենական դեսպանին որ իր եւ Հելլէն կառավարութեան կողմէ շնորհակալութիւն յայտնէ Վեհ. Սուլթանին՝ Հելլէն նաւատորմին Օսմ. ջուրերուն մէջ դտած սիրալիր ընդունելութեան համար։

ԻՏԱԼԻՈՅ ԹԱԳՈՒՀԻՆ.— Երէկ Իտալիոյ այրիացեալ Մարկարիթա թագուհւոյն ծննդեան տարեդարձը ըլլալով՝ մայրաքաղաքիս իտալական դեսպանը պաշտօնական ընդունելութիւն մը կատարեց։ Այս առթիւ կայս. պահականաւը եւ մայրաքաղաքիս դեսպանատան պահականաւերը դրօշազարդուեցան,

ՄԱՔՍԻ ՁԵՐԾ.— Պասրայէն Պաղտատ եկող վաճառականներէն նաւերէն տուրք պիտի չառնուի։

ՆԱԻԱԲԵԿՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.— Իզմիրի ծոցին մէջ Մէսաժբրիի Սեճեկալ չոգենաւին եւ ուրիշ առագաստանաւու մը միջեւ ընդհարում մը պատահեր է։ Սէնէկալ՝ առագաստանաւուն խելաց կողմին ընդհարելով զեկավար նաւատին բաղխումին ուժգրնութենէն ծովը գլորեր է։ Ուրիշ նաւաստի մըն ալ՝ ծովմոյն չըլլալու համար, թէեւ Սէնէկալի կողերուն կառչիլ ուզեր է բայց չյաջողելով ան ալ ծովը գլորեր է։ Անկից անցնող Եուգիա անուն ուրիշ չոգենաւ մը նաւաբեկեալները ազատեր եւ արկածեալն նաւն ալ, որ ատաղձ բեռցած էր, թէեւ եռին կապելով քաշել ուզեր է, բայց ճամբան պարանը խզուելով՝ առագաստանաւը ընկղմեր է։

ԻՏԱԼԱՑԻ ոճրագործ Դարմէլօն որ իր կինը եւ զոքանչը անպիծրէն սպաննած եւ ցարգ ձեռք անցուցած չէր. ձերբակալելու համար իտալականհիւպատոսարանը բացարձակ աղատութիւն տուած է Ոստիկանութեան կասկածելի իտալացիներուն տուներուն մէջ խուզարկութիւններ կատարելու համար։

ԺՈՂՈՎԱՐԱՆ ՊԱՐՏԻԶԱԿԻ ՄԻՋ.— Պարտիզակի մէջ բողոքականներու յատուկ նոր ժողովարան մը պիտի կառուցուի։

ԹԱՒԱԼԳԼՈՐ ԱՆԿՈՒՄ.— Այս առաւօտ Ղալաթիա, Բէրշէմպէ Բազար, Օգճու Մուսա ճամբէսիի վրայ գտնուած հրէական արաթիմաններէն մէկուն մէջ բնակող մանկամարդ հրէուհի մը իրենց յատուկ յարկաբաժնին ապակիները մաքրած պահուն՝ գլխի վար փողոցի սալայատակին վրայ իյնալով, քիչ վերջը հոգին աւանդեց։ Խրատ մը մեր մաքրասէր տիկիններուն։

ՌՕՏՈՍԹՈՑԻ մեր թղթակիցը հետեւեալ տեղեկութիւնները կուտայ մեզ տեղւոյն արմտեաց հրապարակին վերջին գիներուն վրայ.—Ցորեն՝18-24։ Գարի 10½—11. Թռչնակեր 25—27½, Վարսակ 11—11½, Դաբլըճա 9, Բէթէն՝ 45—46, Կորեկ 11—12։ Սոխ՝ 100 օխան քսան դրուշ։ Օսմ. լիրան 135էն կը հաշուի այդ գործառնութեանց համար։ Ռոտոսթոյի մէջ, եգիպտացորենի գինը 18½ի բարձրացեր է եւ յոյս ալ կայ եղեր աւելի բարձրանալու, մեծաքանակ խնդրանքներու պատճառաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆԸ

Երէկուան Բիւզանդիոն ուղած էր հերքել Ս. Պատրիարքին Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրելիութենէն հրաժարման լուրը, զոր առջի օրուան Ծաղիկէն առնելով հրատարակած էին Արեւելք եւ Սուրհանդակ թերթերը։

Արդ, Ս. Պատրիարքին Կիլիկիոյ կաթողիկոսական ընտրելիութենէն հրաժարման լուրը առաջին անդամ ո՛չ թէ միայն Ծաղիկի առջի օրուան թուով հրատարակած էինք, այլ ասկէ ճիշդ 15 օր առաջ, այսինքն անցեալ հոկտեմբեր 24ին։

Եթէ երբեք հերքումի մը պէտք կար, ինչո՞ւ 15 օր առաջ չհրատարակուեցաւ, ինչ հարկ կար երկու շաբաթ սպասելու։

Պաղտատլեան գրատունը ինչպէս ամէն տարի, այս տարի ալ հրապարակ հանած է Պարզ Օրացոյց մը, եւ կառուցի մրցումի մը կը մղէ Ազգ. Հիւանդանոցի Պարզ Օրացոյցին դէմ։ Ինչպէս կը յիշուի, այդ օրացոյցին վրայ Վահան Վարդապետ Տէր Մինասեանի անունը դրուած ըլլալով, այս վերջինը հրապարակաւ յայտարարեց թէ ինք հաւանութիւն չէ տուած այդ տեսակ բանի մը, եւ թէ բնականաբար չուզէր ընդունիլ որ իր անունը խառնեն Ազգ. Հիւանդանոցի դէմ մղուած մրցումի մը։

Ապահովաբար չենք կրնար մեղադրել Պաղտատլեան գրատունը՝ Պարզ Օրացոյց մը հրատարակած ըլլալուն համար, բայց միւս կողմէ ալ կը հաստատենք սա պարզան թէ՝ բոլորովին խղճի դէմ բան մըն է Ազգ. Հիւանդանոցի այդ հասոյթին վնասաբեր ո՛եւ է ձեռնարկ։ Պարզ Օրացոյցը զոր Հիւանդանոցի Հոգաբարձութիւնը հրապարակ կը հանէ, ո՛չ թէ անհատի մը շահուն համար հրատարակուած է, այլ ի նպաստ բաղմապահանջ Հաստատութեան մը՝ որուն մէջ հազարէ աւելի պատսպարեալներ կը գտնուին, եւ որ չարունակ պէտք է առարկայ դառնայ հոգածութեան։ Այն հրատարակիչները որոնք կ'ուզեն Պարզ Օրացոյց հրապարակ հանել, եթէ գտնէ անդամ մը աչքի առջեւ բերեն այս ուշագրաւ պարագան, եւ պըղտիկ խորհուրդ մըն ալ հարցնեն իրենց խղճին, պիտի տեսնեն թէ արտաքնապէս օրինաւոր, բայց ներքնապէս ո՛չ-արդար շահ մը պիտի ըլլայ ըրածնին։

Մրցումը՝ զոր Պաղտատլեան Օրացոյցը կը մղէ Ազգ. Հիւանդանոցի Օրացոյցին դէմ, նիւթերու եւ կամ կազմութեան առաւելութեանց վրայ չէ՛ հիմնուած, այլ գինի ժամանութեան վրայ։ Հիւանդանոցի Օրացոյցը 40 փարայի կը ծախուի, մինչդեռ Պաղտատլեան գրատունը իր Օրացոյցները կը ծախէ 20 փարայէն։ Մեր երանելի դրավաճառներն ալ՝ որոնք ընդհանրապէս տրամադիր չեն Ազգ. նոյնիսկ բաղմակարօտ Հաստատութեան մը շահերը իրենց անձնական շահէն դերադասելու, Հիւանդանոցի Օրացոյցէն աւելի Պաղտատլեան Օրացոյցը քչել կ'ուզեն, որովհետեւ այս վերջինէն %50 շահ մը կը տրուի իրենց, մինչդեռ Հիւանդանոցի հոգաբարձութիւնը Պարզ Օրացոյցին համար %20 շահ մը միայն կուտայ։

Կը յուսանք սակայն թէ ժողովուրդը կը շարունակէ գնել Ազգ. Հիւանդանոցի Օրացոյցը միայն, քանի որ անիկա թէ՛ իր մէկ անհրաժեշտ պէտքը կը լեցնէ լաւագոյն պայմաններով, եւ թէ՛ միեւնոյն ատեն ազգին հոգածութեան արժանի Հաստատութեան մը նպաստած ըլլալու հրճուանքը կուտայ իրեն։ Թող գրավաճառները ուրիշ Օրացոյցներ քչեն՝ գինի ժամանութիւնը մէջտեղ դնելով։ Ժողովուրդը, չենք կարծեր որ Հիւանդանոցի Օրացոյցէն զատ ուրիշ Օրացոյց մը գնէ։

×

Եղեկիէլ Ծ. Վ. Արշարունի, հետ առեր է Տիարպէքիրի առաջնորդական պաշտօնէն տուած հրաժարականը, եւ մօտ օրէն պիտի մէկնի եղեր իր պաշտօնատեղին։

×

Նախանեան Մարկոս էֆէնտիի վաղամեռիկ աղջկան յուղարկաւորութեան առթիւ, Ղալաթիոյ Նախակրթարանին ուսուցիչները մտածեր են փոխան ծաղկեպակի նուիրատուութիւն մը ընել ո՛չ թէ Ազգ. Հիւանդանոցին, այլ Ուսուցիչներու Օգնութեան Մտուկին։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՆԻՒ-ԵՕՐՔ.— Նիւ-Եորքի Առեւտրական սենեակի նիստին մէջ, Պ. Հէյ յայտարարեց թէ Մ. Նահանգներու կառավարութիւնը պիտի չարունակէ Մոնրոէի վարդապետութեան հետեւիլ։ Մ. Նահանգաց կառավարութիւնը սիրալիր յարաբերութիւններ պիտի մշակէ բոլոր տէրութեանց հետ, պայմանաւ որ ամերիկեան շահերը բնաւ չի վնասուին։

ՍՕՖԻԱ.—Սոպրանիէի մէջ կարծիքի մեծ տարբերութիւններ կան 120 միլիոն ֆրանքի նոր փոխառութեան նկատմամբ։ Կէչոֆի կուսակցութիւնը պիտի հակառակի ծրագրին։ Նախարարական փոփոխութիւն մը հաւանական է։

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆ.— Վիլհէլմ կայսրը յանձնարարեց տեղւոյն գերմանական դեսպանին, որպէս զի յայտնէ Պ. Բուզվէլթի իր բարեկամական բարեւները եւ շնորհաւորութիւնները անոր պաշտօնավարութեան յաջողութեան համար։

—Այն բոլոր զրոյցները որոնց նայելով Վիլհէլմ կայսրը եւրոպական ազգերու միութիւն մը կազմակերպել ուզած ըլլայ հանդէպ ամերիկեան վաճառականութեան, բոլորովին անհիմն են։

ԼՈՆՏՈՆ 19 Նոյ.—Պ. Բէմբպէլ Պէնրմէն, Պէթի մէջ ճառ մը արտասանեց, որուն մէջ յայտարարեց թէ Հարաւ-Ափրիկեան քաղաքականութիւնը տխրարիթ եւ սնգութ է։

ՊՕՆ ԵՒ ՏԻՒՔ ՍԻԿԱՌԻ ԹՈՒՂԹԵՐԸ

Պօն եւ Տիւք սիկառի թուղթերը ամէն կերպով առողջութեան անվնաս նիւթերով չինուած ըլլալով, ԱՆՈՎ միայն ծխեցէք։

Հարազատ

Պօն եւ Տիւք սիկառի թուղթերը կը ծախուին.

Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Սանտրգճըլար, 102 թիւ Տրազոնի եւ Պիրիգաս վաճառատուներ։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ՓԱԿՈՒՄ, 7 Նոյ.			
Օսմ. Քոն. Սէռի Դ. Օ.Ո.	26	10	½
Ամէնէն բարձր գին »	26	12	—
» վար գին »	26	09	½
Ալիվրէ »	—	—	—
Բուսմլի երկաթ գ. ֆր.	101	50	—
Ամէնէն բարձր գին »	101	87	½
» վար գին »	100	87	½
Թրանսվալ »	75	—	—
Ամէնէն բարձր գին »	75	—	—
8 օրուան Քոնսոլիտ	240	—	—
8 » Երկաթուղի	2	—	—
ԲԱՑՈՒՄ, 8 Նոյ.			
Օսմ. Քոն. Սէռի Դ. Օ.Ո.	26	09	—
» ժամ 3ին «	26	8	½
Բուսմ. երկաթուղի ֆր.	101	50	—
» » ժամ 3ին »	101	25	—
—			
Թապաք Թիւրք Ռէժի	26	09	—
Ռիկսբէթ, Սէռի A	0	89	—
» B	0	48	—
Պանգ տը Մէթէլին	8	35	—
Ագսիոն տէ Թրամուէյ	5	60	—
Ժուխտոս	1	40	—
Սոսիէթէ տ'Ասիւրանս	3	72	½
Գրէտի ժէնէրալ	0	10	—
Սօս. Օթ. տը ֆիլ է տէֆ	1	20	—
Ագսիոն Գոմմէրսիալ	0	8	3
Թապագօ Գորբօրէշըն	0	2	—
Անիթրբրիդ ժէնէրալ	0	2	—
%5 Հելլէնիք 1888	197	—	—
Պանգ Նասիոն. Յուն.	405	—	—
Լօրիւմ	50	—	—
Թրանսվալ	75	—	—
Պոլսոյ Քարտիզ Ընկ.	456	—	—
Տէրքօզի ջրի Ընկ.	247	—	—
Թրամվէյի Ընկ.	480	—	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Լիւիք.	264	—	—
Անատոլու Երկաթ.	9	22	½
—			
ՓՈԽԱՆԱԿԱԳԻՐ			
Լոնտոն 3 ամիս	109	⅛	—
» » » չէք	110	—	—
Բարիզ » »	23	—	—
» » » չէք	22	87	½
Պերլին անտակոս չէք	18	56	—
Օտեսա թուղթ	8	57	—
—			
ԴՐԱՄՆ. ԸՆԹԱՑՔԸ			
Ազգ. Ոսկի	110	07	—
20 Ֆրանգոց	87	23	—
20 մարքնոց	107	10	—
Ռոլ Լիմբերիալ	90	20	—
Քրիմիկ	51	08	—
Մէճիտիէ արծաթ	108	02	—
Մէճիտիէ քառորդ	107	10	—
Մէճիտիէ մանրուք	103	—	—
Մէխմտիէք	100	—	—
Պէշլիք	103	10	—
Ռուպլի արծաթ	68	20	—
Շիլին	108	20	—
Ֆր. արծթ. ֆրնս.	87	10	—
» » իտալկն.	77	—	—
» » բուլգկն.	85	30	—
Ռէճիոնա	10	—	—
Բուպլի թղթադրամ	8	59	61
Ֆլորին »	9	06	—
Մարք »	107	20	—
Տրախմ »	98	—	—
Անգլ. ոսկի »	110	—	—
Ֆրանս. » »	87	20	—
Բուլգկն. » »	86	30	—
Գուլդ. » »	86	30	—
Իտալ. » »	82	20	—

ՇԱՌԼ ՄԷՌՈՒՎԷԼ

ՈՍԿԻԻ ՏԵՆԴԸ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

ԺԱԳ ՖՈՒԺԸՌԷԻ ՈՃԻՐԸ

Բ.

ՍԻՐՈՅ ԽԵՆԴՈՒԹԻՒՆԸ

Վերջապէս խօսեցեալ մը, պարոն չի կա՞ր որ նշանակուած ըլլար այս աղջկան կենակցելու։

Ուրեմն իրեն համար կորսուա՛ծ էր։

Բայց այս առանձնութեան մէջ, ընդհակառակը, եթէ համարձակէր մօտենալ անոր, ստիպեալ մտիկ պիտի ընէր անշուշտ ինչ որ ըսէր։

Բայց ի՞նչ պիտի ըսէր։

Թէ կը սիրէր զայն, հոգիով, խենթի պէս կը սիրէր զայն այն կատաղի սիրով զոր ոչ մէկ բան կրնայ տատամսեցնել, ո՛չ վատութիւնը, ոչ լպրչութիւնը, ոչ ոճիրը։

Բայց անիկա զինքը ծաղրէր պիտի անշուշտ։ Եւ հիմակուան պայծառ անտարբերութիւնը արհամարհանքի պիտի փոխէր։ Ահա ամէնը։

Ի՞նչ պիտի չահէր։

Ոչինչ։

Եւ սակայն եթէ ուզէ՞ր . . . եթէ համարձակէ՞ր . . . ։

Այս խորհրդածութեանց մէջ ընկղմած քալելով հազիւ հասած էր այն փոսին եւ զերքը ուսկից քիչ առաջ անցեր էր յանդուգն երիտասարդուհին, երբ ծանր ձեռք մը ինկաւ ուսին վրայ ու խիստ ձայն մը ըսաւ։

—Հէ՛ էհ՛ էհ՛, պարո՛ն Ժագ, այդ որքա՛ն մտածում։ Ի՞նչ բան կը մտածես։ Արդեօք արտասանելիք առաջին քարոզի՞դ։ Կամ այն առաջին աղջկան որ պիտի գայ խոստովանի՞լ քեզի։

Ժագ եռեւը դարձաւ։

Հաստ եւ կանաչ կերպասէ մը չինուած ու արծաթ կոճակներով խոշոր վերարկու մը հագած մարդ մըն էր։

Ֆորժի դղեակին պահապանն էր, կոմսուհիին վստահելի մարդը։

Տ'Արվիլի տիկինները երբեք չէին ուզած խստութիւն բանեցնել գաղանի իրենց հողերը մտնողներուն դէմ եւ եթէ Մորան, իրենց այդ պահապանը, երբեմն դատի կը ձեռնարկէր, լոկ ձեւակերպեալ սովորութենէ մը չչեղելու նպատակաւ էր։

Մարդէն Մորան քառասուն յարեկան հսկայ եւ ուժեղ մարդ մըն էր, երկայնուփառաւոր մօրուքով մը որ շատ լաւ կը ծառայէր իրեն, սարսափի աղբիւր մը ըլլալով բոլոր պզտիկ տղոց համար։

Երկրին ամէնէն կարիճ երիտասարդներէն մին եւ նախկին զինուոր մը ըլլալով աչխարհի վրայ իր պաշտօնէն պատ բան չէր ճանչնար, կատարեալ հաւատարմութեամբ ի գործ դնելով զայն. անկէ դուրս զուարթօրէն կը խնդար, փառաւոր կերպով կը խմէր եւ երկու սովորական մարդու չափ կուտէր։

—Դուն ես, Մորա՛ն, ըսաւ Ժագ։ Բնաւ չէի յուսար որ քեզի հանդիպիմ։

—Դիտես որ օրը մէկ երկու անդամ կ'անցնիմ ես հոսկէ։ Դուն ի՞նչ գործ ունիս հոս։

—Կը պտտիմ։

—Մայրիկը ինչպէ՞ս է։

—Դէշ . . . ։ Այսօր Պրիժիթը քովն է։

—Ան ի՞նչ սիրուն աղջիկ է ան Պրիժիթը, անանկ չէ՞։ Եւ որչափ ալ բարի ու համեստ։ Ո՞ն ալ քուզինդ է։

—Այո՛ եւ ոչ ինծմէ շատ աւելի հարուստ, խե՛ղճը . . . ։

—Է՛հ, հարո՛ւստ։ Առտուընէ մինչեւ իրիկուն դրամի խօսք կ'ընես։ Դրա՛մ։ Դրամը ի՞նչ է. բաւական է որ մարդ ապրի։

Բայց նիւթը փոխելով.

—Մեր օրիորդը վայրկեանէ մը էսառ կ'ըլլայ։ Ամէն օր առանց բացառութեան կ'երթայ անդամ մը հոն։

Էսառ այն գիւղակն էր ուր կը զբաղուէր Ֆուժըռէներու տունը։

Մորան աւելցուց.

—Օր. Մատլէն բարի անձ մըն է։ Երանի՛ անոր որ զայն կին պիտի առնու։

—Ո՞վ պիտի ըլլայ արդեօք։

—Իր աղգականը։

—Պ. աը Պրի՞սը։

—Այո՛։ Սոսկալի կերպով կը սիրէ զայն։ Այս ձմեռ . . . ։

Ժագ Ֆուժըռէ կապար կտրեցաւ։

Պահապանը երեսը նայելով.

—Վա՛յ անպիտան. գոչեց, հիւանդ ես ինչ ես, կը նախանձի՞ս կոր արդեօք։

Ցետոյ ծաղրանօք աւելցուց.

—Այսուհանդերձ չէք մտածեր անշուշտ անոր հետ ամուսնանալ . . . ։ Այնպիսի ասպարէզ մը պիտի մտնէք դուք ուր ափսո՛ս չեն կարգուիր։

—Ե՛ս երբե՛ք։

—Հապա այդպէ՞ս կ'ըսէին։

—Երբե՛ք, գոչեց երիտասարդը նորէն։

—Վա՛յ չար սատանայ, կրկնեց Մորան, կը զարմացնես զիս Պ. Ժագ, ինչպէս պիտի զարմացնես դեռ ուրիշ շատեր, մեր տիկիններէն սկսելով։

—Հո՛գս։

—Ի՞նչ պիտի ընես ուրեմն։

—Զեմ գիտեր, նայինք։

—Արհեստ մը ընտրելը դիւրին բան չէ, տասը տարի դրասեղաններուն վրայ քրսքսուելէ վերջ։ Եթէ ես քու տեղդ ըլլայի չիտակը ըսելով պիտի վախնայի որ ասկէ վերջ չնորհքով բան մը չկրնամ ըլլալ։ Գողվրդապետը ի՞նչ կ'ըսէ կոր այս մասին։

—Ոչի՛նչ։

—Արդեօք որքա՞ն պիտի կախէ քիթը եթէ երբեք պատմէք իրեն իրողութիւնը։

—Ամէն բան ըսի արդէն։

—Հէ՞։

—Այո՛, դեռ հիմա։

—Հը՛ը՛ը, հիմա հասկցայ, օրիորդներն են որ ուզեզդ կը պղտորեն կոր։

—Օրիորդները չեն, յարեց Ժագ Ֆուժըրէ։

(Շարունակելի)

ՄԿՉՅԱՆ ԱՍԼԱՆԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿՕՇԻԿԻ

ՊԱՏՐԱՍՏ, ՁԱՓՈՒ ՎՐԱՑ ԵՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ

Կլաստ, Սկարբին, Պօթ արանց, կանանց եւ տղայոց համար. ընտիր տեսակ եւ ժամն: Երաշխաւորութիւն գործածութեամբ վեց ամիս կօշիկին ձեռք չփոխուելու մասին:

ԶՐԻ ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ

Գնման օրէն մինչեւ վեց ամիս ամէն նորոգութիւն կը կատարուի ԶՐԻ կերպով:

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, Բանկալթի ճատտեսի, բաղնիքին դիմաց, թիւ 47. 3—12-12

ՄԻԱԿ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԴՈՑՆԶԴՈՑՆ ՄԱԶԻ ՆԵՐԿԵՐՈՒ

ԱՐԱՄ ՍՕՂԱՆՃԵԱՆ

Ամէն վաճառատուն անմրցելի է։ Երբեր կեղծ ապրանք չի ծախեր

Պոլիս, Մանմուտ Բաշա, թիւ. 121

Ամենաջաղանուրեան բոյսերովին անվնաս բաղադրութեամբ, Եւրոպական մազի ջուրեր, եւն. եւն:

Ցատկապես Արամ Սողանճեանց վաճառատան համար պատրաստուած հոտեղէնեներ, օճառներ:

Մասնաւոր բաղադրութեամբ շինուած Օ ՏԸ ԲՈԼՈՆՆԵՐ, ԵՒՆ.

Մազի արմատներուն սոյժ տալու դեղեր, եւն. եւն.

Աշխարհի ամէն կողմէն եղած նամակով յանձնարարութիւնները կը կատարուին անվրեպ եւ փութով:

ԱՐԱՄ ՍՕՂԱՆՃԵԱՆ

վաճառատունը ունի գործակալութիւններ, Իզմիրի, Սելանիկի, Սամսունի, Շամի Հալէպի, Պէրութի, Պաղատատի, Եգիպտոսի, Թիֆլիսի, Պաքուի մէջ:

2—16-52

Ամէն գործի յաջողութեան գլխաւոր պայմանն է

ՃՇԳԱՊԱՀՈՒԹԻՒՆԸ

Ճշդապանութեամբ կատարուած գործ մը յաջող գործ մըն է

ՍԱԳԱԵԱՆ ՏՊԱՐԱՆԻ

Գլխաւոր սկզբունքն է ճշդապահութիւնը

ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆ

Տ. ԺՕՋԷՖ

Բերա, Մեծ փողոց, Պօնմարշէի մօտ, 360

ՎԵՑ ՀԱՏ ԳԱՊԻՆԷ ՊԱՏԿԵՐ

20 ՂՐՈՒՇԻ

Ամպոս կամ անձրեւոտ օդերը բնաւ պատկերներուն մաքրութեան չեն վնասեր:

Անյաջող ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ եսկ՝ ընդունուին

3—15-15

ՃԵՐՄԱԿ ԳԱՄԵԼԻԱ

ՄԱՐՏԻԿ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Սուլթան Համամ, Եենի ճամի փողոց, 7 Կ. ՊՈԼԻՍ

Սայն վաճառատան մէջ կը գտնուին ձմրան և ամէն եղանակի յարմար ամէն տեսակ Բարիզեան կերպասներ, վայելուչ ձաւակով և գիւրամատչելի գնեւրով: Գիմեցէք և գոհ պիտի մնաք:

5 9

ՍԻՄՈՆ ԹԷԼԵԱՆ

Դեղձակ, ջափոն վրայ ամէն տեսակ արանց զգեստներու

Կ. Պոլիս, Հաճօրուլօ խանի վերի յարկը, թիւ 29-30

Ունի ճմեռուան Բաթիւմցուներու եւ Բալթոցուներու ճոխ հաւաքածոյ:

Ամենակարճ ժամանակի մէջ եւ անթերի կերպով պատրաստութիւն ՔՕԱԹԻՄՆԵՐՈՒ, ԲԱԼԹՕՆԵՐՈՒ, ԲՐՏԻՆԿՈՆԵՐՈՒ, ԵՒՆ., ԵՒՆ. ԵՒՆ.:

Վճարման մատչելի պայմաններ եւ գիներ 16—30

Western Assurance Company

ՈՒԷՍԴԸՐՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՆԴԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

ՀԻՄՆԵԱԼ 1851ԻՆ

Հաւաքուած վնասներու դումարը Անգլ. սկի		6,000,000
Պատրաստ դրամ եւ արեկան հասոյթ	» »	1,250,000
Վճարեալ դրամագլուխ	» »	4 10,000

Հրապարակը ծանօթ Ֆրանս. եւ Գերմ. ընկերութեանց դրամագլուխը 100,000ին աւելի չէ:

Ուեսդրընի Ընկ. հրդեհի դէմ ամէն կարգի գործեր կ'ապահովագրէ: Վնասները տեղւոյն վրայ եւ անմիջապես կ'հատուցանէ:

Ներկայացուցիչ Թուրքիոյ ԴԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Պոլիս, Պահճէ Գարու, Անանեանի խան, 20, 21, 22

Ծանօթ. — Տեղւոյս է'ն ծանօթ Ֆրանս. և Գերմ. ընկերութեանց պատրաստ դրամը՝ իրենց հասոյթին հետ բազդատմամբ 100 %ն աւելի չէ, մինչդեռ Ուեսդրընինը 125% է, ինչոր երաշխաւորութիւն մը կ'ընծայէ իր միացեալներուն:

Ց Գ. — Գաւառներուն մէջ գործունեայ եւ պատուաւոր գործակալներ կը փնտռուին

2—11-100

ՇԱՊԻԿ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԳԼԽԱՒՈՐ ՀԱՅԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՎԱՐՈՒԱԾԱՅՔԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆԵՑՈՒՄ

Մ. ՏԷՐ-ԴԱՒԻԹԵԱՆ

Արդուզարդի Մեծ Վաճառատուն եւ Շապիկի Գործարան

Զալաթիա, Վոյվոտա փողոց, Թիւ 84

ՄԱՍՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Պատրաստուելիս ամէն տեսակ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

ԱՄԵՆԱԽՈՆԱՄԵԱԼ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ ՀԱՐՍԱՆԵՑԻ ՍՈՒԹԻՒ ՅԱՆՁԵՆԱՐԱՐԵԼԻ ՃԵՐՄԱԿԵՂԷՆՆԵՐՈՒ.

ԿՎԵՌՈՂ

4—26-100

ԵՐԷՒՐՈՍ

Սրճարան եւ Գարեջրատուն

Բերա, Մեծ Փողոց, Օտեոնի դէմ.

Լաւագոյն սպասարկութիւն

Համեղ աղանդերներ

ՏՐՔ. Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱՎՈՑՔԻՐ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

Եանենի զարէջրատան վրայի յարկը (ճիշդ Զբպուրքեանց դէմն)

Ամենատատիկ ցաւած ակռաները մէկ անգամէն կը լեցնեն. ցաւով դիմել եւ բուժուած վերագառնալու պայմանաւ:

Նուրբ, ճաշակաւոր եւ դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար եւ նման բնականի, դէմքի ձեւաւորութիւն, ըստ տարիքի, ծամելութիւն, եւ ազատ արտասանութիւն երաշխաւորեալ:

Թմրեցուցիչ դեղերու եւ ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի առամնահանութիւն:

Զմեռները կիրակի օրերն ալ, (մինչեւ կէս օր) ինչպէս նաեւ ամէն օր, (մինչեւ կէս գիշեր) հիւանդ կ'ընդունին:

Ց. Գ. Վերջ մը տալու համար ճաճախորդաց գանգատներուն, հրապարակաւ կ'ազդարարենք թէ ՄԵՆՔ Պոլսոյ կողմը մասնաճիւղ ՉՈՒՆԻՆՔ:

3—10-100

ԳԻՆԵՐԸ ԹԻՍՏ ՁԱՓԱՒՈՐ

ՊՈՒՏԱՔԵԱՆ

ՄԹԵՐԱՆՈՑԸ ԴԻՄԵՑԷՔ

Գալաթիա, Թիւնեյի դիմաց, 25

ուր պիտի գտնէք ամէն տեսակ ոսկեզօծ եւ զարդարուն սիներ, աստիրի, եւ ֆրանս. պոտի թուղթեր, վարագոյրի թիւլեր, եւն.:

10—60

ԲՕԼ ԶՐԱՔ

ՆԿԱՐԻՉ

կայսրա, Ցեմիր խան, թիւ 26

ԴԵՂԱՐԱՆ ՍՈՒԼԹԱՆԻԷ

ԿԼՏԻԿ-ԲԱՇԱ-ՊԱՇԻ ԹԻՒ 5

Սուլթանիէ դեղարանին տէր Լեւոն էֆ. Կիւմիւշեան կը ծանուցանէ հասարակութեան թէ, դեղարանը, ներմուծուած նորանոր բարենորոգումներէ զատ, Եւրոպայի առաջնակարգ գործարաններէն բերել տուած թարմ և ընտրելագոյն դեղերէն ճոխ մթերքով մը, մասնաւորաբար դեղերէն բասրքոնեան գրութեամբ ամբացման (stérilisation), եւ զանոն յատուկ զանազան գործիքներով օժտած է: Նաեւ Նորվէկիայէն, այս տարի եւս ընտիր մորուքի ձկան իւղ բերել տուած է: Դեղագրերու նիստական նորագոյն պահանջմանց համաձայն պատրաստութեան իմամքն ալ կայսաձիչական վարժարանէն առաջնակարգ չրջանաւարտի մը յանձնած եւ իր յանձրարդներուն գիւրութեան համար ալ գիշերային սպաս հաստատած է:

Տքթ. Վարդապարեան էֆ. երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը կէս օրին դեղարանը գտնուելով իրեն դիմողները կը զարմանէ: Կարօտեալները ձրի: 10—30

ԹՈՄԱՍ ԷԼԷՖԹԵՐԻԱՏԻՍ

Կալաթա, Վոյվոտա Փողոց, Թիւ 127

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

Գոնաթեղեկներու եւ ժամացոյցներու:

ՆՈՐՈԳՈՒԹԻՒՆ ԺԱՄԱՑՈՑՑՆԵՐՈՒ

Յանձնարարութեանց համար

ԳՈՀԱՐԵՂԷՆՆԵՐՈՒ

պատրաստութիւն եւ նորոգութիւն

6—15

1900

Բ տարեվերջ Միջազգային Արուեստահանդես

ՆԻՈՒ-ՀՈՄ

Ամերիկեան Աշխարհածանօթ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆ

Պատրաստած է մեծ մրցանակը (Hors Concours) և արուեստահանդէսին մէջ անմրցելի եղած է: Այս մեքենաները ամէն կերպով միւսներէն գերազանց են: Մեքենաներու գործածութեան կերպը ձրի կ'ուսուցուին և նոյնպէս մասերը ձրի կը կատարուին:

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ

Մ. ԱՄՈՏԷՕ ՍԱԼՎԱԹՕՐ

Ընդհանուր Մթերանոց

Պոլիս, Պանկի Գարու, Համիտիէ ճատտեսի, Թիւ 7

Մասնաճիւղ.

Իզմիրի, Սմիւրնի, Աֆիոնգարահիսարի եւն.ի մէջ: 2—8-

ՃԱՇԱՐԱՆ "ՍԻՔԷ ՏԸ ԲԵՐԱ"

Restaurant Cité de Péra

ՀԻՆԳ ՂՈՒՐՈՒՇՈՎ, ՃԱՇ

ԵՐԵՔ ՊՆԱԿ ԿԵՐԱԿՈՒՐ

ՍԱԼԱԹ

ԳԻՆԻ

ՊՏՈՒՂ

ԿԱՄ ԱՆՈՒՇԵՂԷՆ

Բերա, Մեծ փողոց, Խրիսթաքի խան, 17

6—7

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (29)

ԷՈՒԻ ՆՈՒԱՌ

ԵՐԿՈՒ ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴՆԵՐԸ

Բայց քարտուղարը չարունակեց.

—Կը մնայ հիմայ ղէն ի ձեռին գողցուած գոհարներու գողոնաթաքոյցը ըլլալու խնդիրը:

Օրինադիրք մը բանալով հետեւեալ յօդուածը կարդաց.

«Զէն ի ձեռին գողութիւն հանդիպած սպանութեամբ. — մահ»

Ցետոյ անցաւ մարդասպաններու եւ գողոններու ապաստանարան հայթայթողներու յօդուածին:

«Գողոնաթաքոյց. — ոճրին յատուկ տրուած միեւնոյն պատիժը»

Մարքիզը յետոյ ակնարկը Լէվիին վրայ սեւեռեց:

—Մարդուկս, ըսաւ, քեզ զինուորական ատենին պիտի յանձնեմ:

Եւ պեխերը ոլորելով,

—Քու գործդ չատ բացայայտ է:

Լէվի, ստուգիւ աւելի մեռած էր քան կենդանի, զդաց որ պիտի նուաղէր:

—Ո՜հ, ըսաւ ինքնիրեն, սոսկալի մարդու մը դէմ կը դտնուիմ:

Ցետոյ ինքնիրեն խօսեցաւ՝ մէկդի դառնալով:

Ինչ ազէտալի դաղափար էր սա աւազակապետին յանձնարարութիւնը ընդունիլս:

Օպինեի Հրեային ենթարկուած վիճակը տեսնելով իր փափաքած տեղեկութիւնները ստանալու յարմար վայրկեանը եկած համարեց:

—Պարոն կողոպտիչ, նպատակո՞վ մը եկար ինծի: Մօսէ նայինք, կը սպասեմ:

Լէվի խորհեցաւ որ կառավարիչին քարտուղարէն շնորհք ստանալու լաւագոյն միջոցն էր աւազակապետը մատնել:

—Կը կասկածէի արդէն որ դուք ամէն բան գիտէիք. իմ վարած կեանքս խիղճս կը տանջէր: Եկայ իմաց տալու ձեր կեանքին սպառնացող վտանգ մը. եկայ ձեզի առաջարկելու որ փոխանակ աւազակապետին լրտեսը ըլլալու՝ ձեր լրտեսը ըլլամ:

Օպինեի լրջօրէն գրիչը ձեռք առաւ եւ ուրիշ գիծ մը քաշեց:

—Դարձեալ սուտ մը. դուն պարզապէս եկար ինծի սխալ տեղեկութիւն մը տալու:

Հրեան զգեստած էր:

Օպինեի իր պահակին նշմար մը ըրաւ:

—Ահաւասիկ մարդ մը, ըսաւ անոր, որ քիչ առնէն քու ձեռքդ պիտի իյնայ, եւ ապահով եղիր, իմ քաջ պահակս, որ արժանաբար պիտի պատժես զինքը:

Պահակը ժպտալին երկար նայուածք մը ուղղեց եւ ըսաւ.

—Եթէ Աստուած կամենայ չատ վայելուչ ընթացք մը պիտի ունենամ: Իմ խեղճ եղբօրս նկատմամբ այս ծերուկը չատ խիստ ընթացք մը ունեցաւ, մերժելով փոխ տալ քսան տուրոյի չափ, որով կով մը պիտի գնէր:

Լէվի այդ պահուն մեծապէս զղջաց այդ գումարը փոխ չտալուն համար՝ թէեւ ըլլար եղբօրը համար այս անգութ մարդուն, որ խիստ մեծ ճարտարութեամբ կը պատժէր դատապարտեալները:

Օպինեի այս տեսարանը կը դիտէր հետաքրքիր:

—Հայր Լէվի, ըսաւ, վերջապէս որոշեցէ՞ր անկեղծօրէն ըսել թէ ի՞նչ պատճառու հրամանատարին տունը եկար:

—Տէր իմ, ըսաւ Լէվի իսկոյն ցած ձայնով, այս գիշեր աւազակապետը տեսայ:

—Ո՞ւր:

—Ախուաթէյնի (երկու եղբայր) ժայռերուն ստորոտը, Նէտրոմահէ անդին. քեզ դէմ ծուղակ մը լարած է:

—Եաքը՞, ըսաւ Օպինեի:

—Պարտաւոր էի, ըսաւ աւելի ցածցնելով ձայնը, ձեզ իմացնել թէ Աւազակապետը Անջրդի Զորակն էր եւ թէ կրնայիք դուք հոն զինքը յարկարծակի բերել: Նոյնպէս պիտի հաւատացնէի ձեզ թէ հեռը չատ քիչ մարդ ունէր: Հետեւաբար դուք մէկ կամ երկու դումարտակով Անջրդի Զորակը պիտի երթայիք ուր Ախուաթէյնի ժայռերէն երեք հազար աւազակներ ձեր վրայ պիտի խոյանային:

—Աղէկ մտածուած է, ըսաւ Օպինեի: Ցետոյ աւելցուց.

—Բայց տեսած ծուղակները արդէն յայտնի եղան, քանի որ Նէտրոմահէի աղան իր բոլոր մարդերով ձերբակալուեցաւ:

Օպինեի նշմար մը ըրաւ պահակին ըսել ուզելով որ հրեային յանձնարարութիւնը կրնար կատարել:

(Շարունակելի)